

Kolektivizace – hodnocení

Obecná charakteristika hodnocených aspektů

Aspekt klíčové kompetence	Začínající	Poučený	Aktivně užívající	Pokročilý – aktivita ověřuje jen částečně
Využívání informací z různých zdrojů	pracuje dle zadání a daného postupu s předloženými vybranými zdroji a informacemi; začíná postupně napodobovat předkládané strategie pro jejich třídění a vyhledávání v nich	vyhledá, utřídí a propojí informace z několika předložených zdrojů	efektivně vyhledává, třídí a propojuje informace z různých zdrojů	volí optimální strategie a cesty pro vyhledání, utřídění a propojení informací z různě bohatých zdrojů; učí to i ostatní

Modelové odpovědi a metodické komentáře k úlohám

Úkoly 1 a 2

Analytická tabulka nabízí žákům dostatečnou oporu v jejich práci s informacemi z klipů. Zatímco žák úrovně začínající bude mít s vyplněním tabulky velké obtíže a při analýze bude potřebovat asistenci učitele nebo spolužáka, poučený žák zvládne základní, i když málo detailní popis sám.

Čeho si všímáme?	Neobyčejná léta (1952)	Všichni dobří rodáci (1968)
Je přítomné násilí? Jak vypadá?	Násilí není přítomné. Vše dělají vesničané dobrovolně i když ne vždy s nadšením.	Násilí je přítomné. Rolníci jsou nuceni vstoupit do družstva, je jim vyhrožováno, jednoho (František) dokonce nechají komunisté zatknout policií, aby ostatní vystrašili.
Jaké jsou postoje vesničanů ke kolektivizaci?	Všichni se rozhodli, že jsou pro kolektivizaci. Přesto však, někteří jen s těžkým srdcem odvádějí svůj dobytek. Ale vědí, že všechno se jim časem vyplatí a jednou jim jejich děti poděkují za to, co dokázali společnou prací.	Jedna skupina (komunisté) kolektivizaci chce. Druhá nechce a musí být přinucena. Rolník František je symbol vzdoru (ostatní k němu mají úctu).
Jaká je funkce filmu? (Co chce, aby si divák o kolektivizaci myslel?)	Kolektivizace i přesto, že mohou existovat výhrady je nakonec to nejlepší, co můžeme udělat pro budoucnost naší a našich dětí.	Že kolektivizace byla chyba, zemědělci do ní byli nuceni / kritizuje kolektivizaci.
Shrnutí: Jak se odlišuje zobrazení (hodnocení) kolektivizace?	První snímek kolektivizaci vykresluje převážně pozitivně, zatímco ten druhý je k ní kritický. V prvním snímku převažuje nadšení a spolupráce, v druhém je kolektivizace zobrazena jak boj.	

Úkoly 3

Odlíšné hodnocení kolektivizace v obou snímcích lze vysvětlit proměnou společenských rámců i proměnou osobní perspektivy autora. Na začátku 50. let byli Jasný a Kachyňa mladí autoři, kteří se zapojili svou tvorbou do socialistického budovatelského úsilí. Společenská angažovanost při socializaci venkova se promítla právě do jejich nekritického inscenovaného dokumentu Neobyčejná léta. Naproti tomu 60. léta jsou charakterizována reformní proměnou společnosti, na které měla podíl i filmová tvorba, která rychleji než politikové dokázala reagovat na společenskou potřebu kriticky zkoumat vývoj v 50. letech. Jasný i Kachyňa využili své snímky k tomu, aby se vypořádali s osobním podílem na propagaci kolektivizace. Jejich snímky ze 60. let jsou ke kolektivizaci kritické, nezamlčují násilné okolnosti socializace vesnice.

Žáci mají možnost objasnit proměnu perspektivy autora na základě několika spolehlivých zdrojů. Níže nabízíme výběr některých z nich. Žáci mohou vyhledat i další. Podstatné je, aby učitel zhodnotil jejich spolehlivost a odbornou úroveň. Aktivně užívající žák bude mít

s vyhledáním zdrojů problém, ale pokud ho učitel odkáže, zvládne informace vyhledat. Pokročilý žák bude úkol zpracovávat zcela samostatně.

BLÁHOVÁ, Jindřiška. Zemřel Vojtěch Jasný. Režisér, který určil, jak si pamatujeme kolektivizaci. Dostupné z <https://www.respekt.cz/kultura/zemrel-vojtech-jasny-reziser-ktery-urcil-jak-si-pamatujeme-kolektivizaci> [cit. 13. 10. 2020].

PINKAS, Jaroslav. Hledání. Proměny vztahu Vojtěcha Jasného k minulosti [cit. 13. 10. 2020].

Hesla a komentáře filmů na portálu Csfed.cz dostupné z <https://www.csfed.cz/film/43163-neobycejna-leta/komentare> a <https://www.csfed.cz/tvurce/3198-vojtech-jasny/> nebo <https://www.csfed.cz/film/4786-vsichni-dobri-rodaci/prehled> [vše cit. 13. 10. 2020].

Specifikace úrovní žákova výkonu komunikační kompetence v aspektu:

Aspekt klíčové kompetence	Začínající	Poučený	Aktivně užívající	Pokročilý
Využívání informací z různých zdrojů	Žák nezvládá analýzu klipů v úkolech 1 a 2. Vyžaduje, aby mu někdo sdělil konkrétní pokyny; v úkolu 3 nedokáže vyhledat další informace a zdůvodnit proměnu perspektivy autora a historického významu kolektivizace.	Žák pracuje v úkolech 1 a 2 převážně samostatně. Jeho analýza však zůstává spíše na úrovni popisu a nedaří se mu vyznačené informace interpretovat s ohledem na dobový kontext (viz modelové odpovědi) – zejména v úkolu 3 se mu nedaří najít vhodný zdroj, zdůvodnění odlišností popisuje obecně (např. autor změnil názor).	Žák pracuje v úkolech 1 a 2 samostatně. Vyznačené informace interpretuje s ohledem na dobový kontext (viz modelové odpovědi); v úkolu 3 vyhledá vhodný zdroj, ale změnu v hodnocení kolektivizace vysvětluje jen jednou příčinou (buď změnou autorovy perspektivy, nebo politickými okolnostmi 50. a 60. let).	Žák zvládá všechny tři úkoly samostatně vypracovat, vyhledá si efektivně a propojuje potřebné informace v klipech i dalších zdrojích, případně užívá vlastní znalost historického kontextu při formulování odpovědí; pomáhá s prací svým spolužákům.